

Intellektuell sillsallad

Finland kryllar av tidningar, journaler och andra periodiska skrifter. Per capita räknat torde vi vara världens mest tidningsläsande folk, men ofta är det förstås lite si och så med själva läsandet. Vi tar en titt på omslaget, synar igenom innehållsförteckningen eller skummar kanske igenom enstaka artiklar på väg till jobbet eller i väntan på en shoppingsfrälst tonårsdotter.

Trots att varje tidning har sin profil – eller på sitt eget sätt saknar en sådan – finns det en sak som förenar dem. Nämligen den eviga frågan om redaktionen bör satsa på temanummer eller lita på att en sillsallad av uppslag håller läsekretsen bäst tillfredsställd. Lösningen är vanligtvis att man varvar mångfalden med temanummer.

Med dessa förströdda tankar i bakhuvudet tog jag förra lördagen sjuans spårvagn från bokmässan in till stan för att köpa senaste nummer av den inhemska tidskriften *Sociologia* (3/2004), som enligt en upplyst kollega innehöll en intressant artikel om studietiden och arbetsrekryteringen i ett antal västeuropeiska länder. *Sociologia* har utgivits av Westermarck-samfundet sedan 1964 och är en gedigen vetenskaplig tidskrift, vilket betyder att läsaren sällan distraheras av illustrationer eller annat publikfriande krimskrams.

Mycket riktig innehöll tidskriften en artikel av Matti Lindberg, som i sin systematiska jämförelse av nio länders magisterutbildning kunde påvisa att studietidens längd inte säger allting om hur effektivt universiteten tjänar samhället. I vissa länder, såsom i Italien, börjar ungdomen sina universitetsstudier tämligen snabbt efter avlagd studentexamen, men i gengäld drar själva studierna och arbetssökandet ut på tiden. I andra länder, såsom i Finland och Norge, tar det i genomsnitt uppåt två år innan man får en studieplats. Men när man en gång blivit magister finns det oftast redan en arbetsplats bakom hörnet.

Ett annat, i och för sig rimlig, iakttagelse i Lindbergs undersökning är att magistrarnas benägenhet att bli egenföretagare är störst i de länder där arbetsmarknaden inte är rosig för nyblivna magistrar. Det enda undantaget är Frankrike, där så gott som ingen magister nedlåter sig att bli krämare utan hellre går arbetslös i närmare två års tid.

Tack var tidpunkten – det var ju lördag och nästan ledig tid – fann jag mig läsa även några andra bidrag i tidskriften ifråga. Det var belönande ströläsning, inte minst Maaria Linkos analys av den urvalsprocess som årligen föregår utdelningen av det prestigefyllda Fakta-Finlandiapriset.

Priset har delats ut sedan 1989 och har med åren blivit en verklig mediehändelse, i synnerhet efter 1997 då det slutliga valet av pristagare överläts åt en känd och omdömesgill person. Fördelen med denna åsiktsdiktatur är att den bättre förhindrar att den minst irriterande boken blir prisbelönad eller att naturvetenskaperna negligeras. Men på minuskontot kommer förstås att varje diktator har sina fixa idéer ...

Summa summarum, denna gång smakade tidskriften *Sociologias* intellektuella sillsallad mycket gott.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 4.11.2004